ECLI:LV:RPPT:2020:0617.1A68028020.3.S
Lieta Nr. 1A68028020
Arhīva Nr. 1A-0280-20/14

SPRIEDUMS

Rīgā 2020. gada 17. jūnijā

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa,
tiesnesis Viktors Makucevičs,
rakstveida procesā Daugavgrīvas ielā 58, Rīgā izskatīja elingu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības „NEPTUNS" sūdzību par Valsts vides dienesta 2020. gada 10. janvāra lēmumu Nr. 7.2/53.

Aprakstošā daļa

[1] 2019. gada 15. oktobrī plkst. 11.30 Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes Kontroles daļas Piesārņojuma kontroles sektora vecākais inspektors sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu AE Nr. 022485 (turpmāk arī – Protokols), par to, ka 2019. gada 20. septembrī plkst. 12.00 elingu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības „NEPTUNS" (turpmāk arī – Sabiedrība) nekustamā īpašumā ar kadastra Nr. /kadastra numurs/tiek uzglabāti nolietoti transporta līdzekļi un to detaļas, kā arī sagrieztas automašīnu riepas, kas samestas kaudzē kopā ar būvniecības atkritumiem. Šāda atkritumu apsaimniekošana nav pieļaujama.

Tādējādi Sabiedrība pārkāpusi Atkritumu apsaimniekošanas likuma 4. panta otro daļu.

Par minēto pārkāpumu atbildība paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk arī – Latvijas APK) 58. pantā.

[2] Ar Valsts vides dienesta (turpmāk arī – Iestāde) Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes 2019. gada 20. novembra lēmumu Nr. G04/603-2019 (turpmāk arī – Soda lēmums) Sabiedrība saukta pie administratīvās atbildības pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 58. panta, uzliekot naudas sodu 700 *euro*.

[3] Nepiekrītot Soda lēmumam, sūdzību iesniedza Sabiedrība, lūdzot atcelt to un saukt pie atbildības patieso teritorijas piesārņotāju /pers. D/.

[3.1] Sūdzībā norādīts, ka 2019. gada 20. septembrī Iestādes amatpersonas veica apsekošanu teritorijā /adrese/. Tās laikā konstatēts, ka teritorijā ir uzsākta atkritumu savākšana un izvešana, taču aiz pirmā korpusa ēkām atrodas ķieģeļi, betona kluči, sadzīves atkritumi, dažādas automašīnu detaļas, kā arī ēka, kas atrodas Daugavas krastā, nav nojaukta. Sakarā ar minēto uzsākta administratīvā pārkāpuma lietvedības

[3.2] Iestāde Sabiedrību uzaicināja ierasties uz administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanu 2019. gada 15. oktobrī, taču Sabiedrība nav saņēmusi uzaicinājumus ne uz vietas apskati, ne administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanu.

[3.3] Iestāde nav ņēmusi vērā gan mutiski, gan rakstiski norādīto, ka patiesais teritorijas piesārņotājs ir /pers. D/, kurš elingos Nr. 1.-5. un 8.-9. ierīkojis autoservisu un "šrotu", ko Iestādes ziņojumā norādītie priekšmeti. Soda lēmumā konstatēts, ka to teritorijas daļu, kuru bija iespējams, Sabiedrība ir sakopusi. Sabiedrība nav tiesīga rīkoties ar citu personu īpašumā esošajām lietām. Ir izveidojusies situācija, ka netiek sodīt atkritumu patiesais radītājs, bet tiek sodīta sabiedrība, kura sodos jau ir samaksājusi 700 *euro*.

Nepamatoti norādīts par ēkas nojaukšanu, jo Rīgas pilsētas būvvalde ēkas īpašniekam ir uzlikusi par pienākumu novērst patvaļīgo būvniecību.

[3.4] Atsaucoties uz Atkritumu apsaimniekošanas likuma 14. panta ceturto daļu un 16. panta pirmo daļu, Sabiedrība norāda, ka atkritumu apsaimniekošanas maksas sedz atkritumu sākotnējais radītājs. Nesodot atkritumu sākotnējo radītāju, netiek sasniegts Latvijas APK 22. pantā noteiktais mērķis

[4] Ar Valsts vides dienesta 2020. gada 10. janvāra lēmumu Nr. 7.2/53 (turpmāk arī – Iestādes lēmums) nolemts atstāt negrozītu Soda lēmumu un Sabiedrības sūdzību noraidīt.

[4.1] Iestādes lēmumā norādīts, ka 2018. gada 27. aprīlī Iestādes Lielrīgas reģionālā vides pārvaldes vecākais inspektors sagatavoja ziņojumu par pārbaudes rezultātiem Nr. 687-004/2018 par tajā pašā datumā veikto pārbaudi Sabiedrības apsaimniekotajā teritorijā ar zemes kadastra Nr. /numurs B/, /adrese/ un uz tās esošajās būvēs.

Ziņojumā norādīts, ka pretī garāžām Nr. 68., 69. un 70. ir izbērts drupināts asfalts ar smilti, ēkas otrā pusē atrodas būvniecības atkritumi (ķieģeļi, betona kluči) un dažādas automašīnu detaļas, sagrieztas riepas, kas samestas kaudzē, aiz garāžām novietotas trīs, nolietotas automašīnas, izsvaidītas detaļas, viena smagās kravas automašīnas piekabe, netālu no piekabes četri uz zemes novietoti ledusskapji.

Pretī garāžām Nr. 370., 371., 372., 373., 374., 375. un 376. novietoti atkritumu konteineri, uz zemes novietotas nolietotas mēbeles, dēļi, krāsu spaiņi, mucas un izlietotu motoreļļu plastmasas kannas ar dažādiem tilpumiem. Daugavas krastā pie ūdens izbērti būvgruži un izvietotas betona plāksnes.

Blakus būvei ar kadastra apzīmējumu Nr. /numurs C/, ir novietoti metāla konteineri un dzelteni plastmasas konteineri. Konteineros ir sajaukti dažāda veida atkritumi, blakus konteineriem atrodas automašīnu eļļu pudeles, riepas, automašīnu stikli, vecas mēbeles un televizora kineskops.

Sabiedrībai tika lūgts līdz 2018. gada 25. maijam Iestādes Lielrīgas reģionālā vides pārvaldē sniegt viedokli un argumentus par turpmāko atkritumu apsaimniekošanas kārtību, ko Sabiedrība neizdarīja.

[4.2] 2018. gada 30. maijā Iestādes Lielrīgas reģionālā vides pārvaldes vecākais inspektors pieņēma lēmumu Nr. 687-002/2018 par veicamajām rīcībām neatbilstību novēršanai. Lēmums Nr. 687-002/2018 nav apstrīdēts un stājies spēkā. Šī administratīvā procesa ietvaros noskaidrots, ka Sabiedrība ir viens no teritorijas piesārņotājiem.

[4.3] 2019. gada 8. maijā saņemta Sabiedrības vēstule, kurā norādīts, ka biedru kopsapulcē 2019. gada 27. aprīlī tika skatīts jautājums par teritorijas sakārtošanu, lai varētu Valsts vides dienestam iesniegt precīzu informāciju par sakopšanas termiņiem, kuru sabiedrība apņēmās veikt līdz 2019. gada 1. jūlijam, un iesniegt atskaiti par veiktajām darbībām. Ar 2019. gada 15. maijā lēmumu Nr. 687-056/2019 sakārtošanas termiņš tika pagarināts līdz 2019. gada 1. jūlijam un informācijas sniegšanas termiņš līdz 2019. gada 11. jūlijam. Lēmumu ir stājies spēkā.

[4.4] Sabiedrība minēto lēmumu neizpildīja, par ko liecina 2019. gada 30. jūlijā veiktā pārbaude un ziņojums Nr. 687-014/2018, kurā secināts, ka ir uzsākta atkritumu savākšana un izvešana, bet tā nav pabeigta, jo atkritumi nav izvesti pilnā apjomā.

[4.5] Par 2019. gada 20. septembrī veikto atkārtoto uzraudzības pārbaudi 2019. gada 26. septembrī tika sagatavots ziņojums par pārbaudes rezultātiem Nr. 687-085/2019, kurā secināts, ka sakopšana joprojām nav pabeigta, atkritumi nav izvesti pilnā apjomā, teritorijā prettiesiski atrodas atkritumi (nolietotas vieglās automašīnas, vieglo automašīnu detaļas, riepas un būvniecībai atkritumi). Līdz ar to tika pieņemts lēmums par administratīvās lietvedības uzsākšanu saskaņā ar Latvijas APK 238.[1] panta pirmo daļu.

2019. gada 27. septembrī Sabiedrībai uz juridisko adresi ierakstītā pasta sūtījumā nosūtīts paziņojums Nr. 4.4.-12/7154 ar uzaicinājumu 2019. gada 15. oktobrī ierasties uz administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanu un paskaidrojumu sniegšanu par konstatēto pārkāpumu. Pielikumā pievienots ziņojums Nr. 687-085/2019.

[4.6] 2019. gada 15. oktobrī tika sastādīts Sākotnējais lēmums. Sabiedrības pārstāvis uz Protokola sastādīšanu neieradās, nepaziņoja par neierašanās iemesliem, tāpēc Protokols nosūtīts pa pastu.

[4.7] 2019. gada 16. oktobrī Sabiedrībai nosūtīts uzaicinājums Iesniedzēja ierasties 2019. gada 13. novembrī uz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu, uz kuru ieradās Sabiedrības valdes locekle /pers. H/ un pilnvarotā pārstāve /pers. I/, iepazinās ar visiem administratīvā pārkāpuma lietas materiāliem un sniedza paskaidrojumus, norādot, ka Sabiedrība veic visas darbības konstatētā pārkāpuma novēršanai. Papildus paskaidroja, ka detalizētu paskaidrojumu par pārkāpumu iesniegs elektroniskā veidā.

2019. gada 16. novembrī saņemti Sabiedrības elektroniskie paskaidrojumi, kuros norādīts, ka teritorijā piesārņojumu ir radījis elingu Nr. 1.-5., un 8.-9. īpašnieks, kas nodarbojas ar saimniecisko darbību. Ar attiecīgu uzņēmumu ir panākta vienošanās par konteineru piegādi un atkritumu izvešanu ne vēlāk kā līdz 2019. gada 15. decembrim. Sabiedrība norāda, ka ir apņēmusies līdz 2019. gada 15. decembrim atbrīvot teritoriju no piesārņojuma. Taču vienlaikus teritoriju nepārtraukti piesārņo citas personas, kā rezultātā tiks pieaicināts tiesu izpildītājs situācijas fiksēšanai. Tāpat tiek veiktas darbības, lai izvietotu žogu, kas nošķirtu elingu Nr.1.-5. un 8.-9. īpašnieka teritoriju no Sabiedrībai piederošās teritorijas.

Papildus norāda, ka Sabiedrība bez tiesas sprieduma faktiski nav tiesīga aiztikt svešu personu īpašumu, neskatoties uz to, ka šis īpašums atrodas tās teritorijā, jo pastāv iespēja, ka tas būs par pamatu īpašniekam vērsties policijā ar sūdzību pret Sabiedrību par zādzību vai citu noziedzīgu nodarījumu.

[4.8] 2019. gada 20. novembrī tika pieņemts Soda lēmums.

Tajā norādīts, ka Sabiedrība ir izdarījusi administratīvi sodāmu pārkāpumu vides aizsardzības jomā, proti, teritorijas /adrese/, Rīgā vides piesārņošanu un piegružošanu.

[4.9] 2019. gada 12. decembrī Valsts vides dienestā saņemta Sabiedrības sūdzība.

[4.10] Izskatot administratīvā pārkāpuma lietas materiālus, Iestāde secināja turpmāko.

Citējot Latvijas APK 286. panta otro daļu, norādīts, ka Latvijas APK neparedz konkrētu kārtību, kādā persona, kuru sauc pie administratīvās atbildības, uzaicināma uz administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanu. Atsaucoties uz Paziņošanas likuma 4. panta otro daļu un 8.panta trešo daļu, Iestāde konstatē, ka uz administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanu Sabiedrība uzaicināta ar 2019. gada 27. septembra Paziņojumu, kura nosūtīšanu apliecina Iestādes rīcībā esošais vairumā nodoto reģistrēto sūtījumu saraksts, kas pievienots administratīvā pārkāpuma lietas materiāliem. Līdz ar tas uzskatāms par paziņotu 2019. gada 4. oktobrī un ir prezumējams, ka adresāts šo sūtījumu ir saņēmis. Līdz ar to Sabiedrībai par protokola sastādīšanas vietu un laiku tika paziņots, Sabiedrības pārstāvjiem bija iespējas izmantot savas tiesības, un ir noraidāms Sabiedrības arguments par to, ka tā nav saņēmusi paziņojumu par administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanu.

[4.11] Latvijas APK 58. pants paredz atbildību par gaisa, zemes, mežu vai iekšējo ūdeņu piesārņošanu ar notekūdeņiem, ķīmiskām vielām, tai skaitā bīstamām vai citām kaitīgām vielām, materiāliem vai atkritumiem, piegružošanu vai citādu kaitīgu iedarbību uz tiem jebkādā veidā, par ko Sabiedrība ir saukta pie atbildības, proti, par vides piesārņošanu un piegružošanu ar atkritumiem.

[4.12] Izvērtējot lietas materiālus Iestāde konstatē, ka Sabiedrība ilgstoši (vismaz no 2018. gada 30. maija līdz 2019. gada 15. novembrim) piesārņo un piegružo teritoriju ar atkritumiem. Veicot vairākas pārbaudes, secināts, ka teritorijā ilgstoši prettiesiski atrodas atkritumi - nolietotas vieglās automašīnas, vieglo automašīnu detaļas, riepas un būvniecības atkritumi. Sabiedrība nav iesniegusi informāciju par veiktajām darbībām teritorijas sakārtošanai, lietas materiālos nav dokumentu, kas apliecinātu, ka atkritumi būtu nodoti atkritumu apsaimniekotājam, kam ir attiecīga atkritumu apsaimniekošanas atļauja.

Iestāde konstatē, ka konkrētajā lietā nav strīda par to, ka teritorijā ir prettiesiski novietoti sadzīves un ražošanas atkritumi. Lietā ir strīds par to, vai Sabiedrība ir saucama pie administratīvās atbildības par prettiesisku teritorijas piesārņošanu un piegružošanu atkritumiem.

[4.13] Iestāde secina, ka administratīvā procesa ietvaros, ir noskaidrots, ka par teritorijas piesārņotājiem atzīta sabiedrība un garāžu Nr. 1.-5. īpašnieks - /pers. D/.

Ar lēmumu Nr. 687-056/2019 Sabiedrībai kā piesārņotājam bija uzdotas veicamās rīcības: nodot atkritumu apsaimniekotājam, kurš ir saņēmis atļaujas, atkritumu apsaimniekošanai atkritumus, un iesniegt apliecinošus dokumentus Iestādē.

No lietas materiāliem ir secināms, ka Iesniedzējs nav apstrīdējis lēmumu Nr. 687-056/2019, kā arī nav izpildītas uzdotās prasības, vien tiek norādīts, ka situācija novērsta. Pierādījumi nav pievienoti arī sūdzībai. Apstāklis, ka Sabiedrība nav vienīgais piesārņotājs, neatbrīvo to no administratīvās atbildības.

[4.14] Atsaucoties uz Latvijas APK 243. panta pirmo daļu, Iestāde norāda, ka Sabiedrība nav iesniegusi pierādījumus, kas apstiprinātu daļēju pārkāpumu novēršanas faktu, nav pamata to atzīt par atbildību mīkstinošu apstākli. Savukārt Iestādes rīcībā ir dokumentu kopijas, kas apliecina /pers. D/ veiktās rīcības attiecībā uz atkritumu izvešanu.

Vienlaikus Iestāde vērš uzmanību, ka nelegāla atkritumu izvešana nav pieļaujama.

Tādējādi apgalvojumam, ka tieši Sabiedrība ir veikusi daļēju sakopšanu, nav pamatots.

No lietas materiāliem secināms, ka laika posmā no 2018. gada 30. maija Sabiedrība nav ne Iestādē, ne citā institūcijā vērsusies ar sūdzību par prettiesisku teritorijas piesārņošanu un piegružošanu. Tāpat Sabiedrība nav iesniegusi pieprasītos pierādījumus, tikai izklāstījusi plānus attiecībā uz veicamajām darbībām, tomēr šāds paskaidrojums nav vērtējams kā pierādījums lietā un nepadara par nebijušu piesārņošanas faktu.

Ievērojot minēto, sūdzībā norādītie argumenti nevar būt par pamatu Soda lēmuma atcelšanai.

[4.15] Vienlaicīgi norādāms, ka Sabiedrība netiek saukta pie administratīvās atbildības par nelegālas būves nenojaukšanu, kā arī minētais apstāklis neietekmē šī lēmuma saturu un rezultātu.

[4.16] Atsaucoties uz Latvijas APK 9. panta pirmo daļu, Iestāde norāda, ja tiesībpārkāpumu izdara juridiska persona, tad konstatējams un pierādāms tiesībpārkāpums, bet tajā netiek ietverta vaina. Juridiskās personas administratīvās atbildības pamatojumā varētu likt konstatēto juridiskās personas faktisko darbību vai bezdarbību, kas atzīta par prettiesisku un sodāmu, bez jebkādas norādes uz vainu. Juridiskajām personām nevar piemist psihiskā attieksme, tāpēc juridisko personu vaina nosakāma, ņemot vērā divus nosacījumus: pirmkārt, vai juridiskajai personai bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu, par kuru pārkāpšanu ir paredzēta administratīvā atbildība, otrkārt, vai juridiskā persona veica nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu noteikumu ievērošanu.

Līdz ar to juridiskās personas izdarīta administratīvā pārkāpuma gadījumā nepieciešams konstatēt pie atbildības saucamās personas vainu un ka administratīvo sodu ir pamats piemērot, konstatējot un pierādot pašu tiesībpārkāpumu. Tādējādi, lai izskatāmajā lietā Sabiedrību sauktu pie

administratīvās atbildības par Latvijas APK 58. pantā konstatēto pārkāpumu, ir jākonstatē, ka Sabiedrība nav ievērojusi normatīvo aktu prasības.

Sabiedrība ir paskaidrojusi savu pozīciju attiecībā pret plānotajiem darbiem. Sabiedrībai bija jāveic paskaidrojumā minētie pasākumi jau savlaicīgi, un jāvērš kopīpašnieku uzmanība uz viņu neizpildītajiem, Statūtos pieļīgtajiem pienākumiem.

Apkopojot visu šajā punktā izklāstīto, secināms, ka Sabiedrība varēja un tai vajadzēja nodrošināt ārējos un iekšējos normatīvajos aktos noteikto prasību ievērošanu vides aizsardzības jomā, tādējādi atzīstams, ka Sabiedrība izdarīja administratīvo pārkāpumu vides jomā, par kuru atbildība ir paredzēta Latvijas APK 58. pantā.

[4.17] Atsaucoties uz Latvijas APK 32. panta otro daļu, iestāde norāda, ka lietas izskatīšanā ņemts vērā, ka:

- pārkāpums uzskatāms par būtisku, jo prasība ievērot atkritumu apsaimniekošanas kārtību nav mazsvarīga no vides aizsardzības viedokļa, atkritumi piegružo zemi, padara to nelietojamu citiem mērķiem, kā arī negatīvi ietekmē ainavu;
- atkritumu glabāšana notikusi pārbūvētā teritorijā, kā rezultātā nav bojāti biotopi;
- administratīvais pārkāpums izdarīts ar nodomu, jo Sabiedrība ir apzinājusies savas darbības prettiesisko raksturu, paredzējusi tās kaitīgās sekas un apzināti pieļāvusi šo seku iestāšanos;
- Sabiedrība nav sniegusi viedokli par soda apmēru, tā ir kooperatīvā sabiedrība, par kuru nav publiski pieejamas ziņas, ka tai būtu pieteikta maksātnespēja vai tiesiskās aizsardzības process. Secināms, ka nav gūti dati, kas apliecinātu, ka Sabiedrības mantiskais ir tik grūts, lai tādēļ samazinātu noteikto soda apmēru;
- ir konstatēti atbildību mīkstinošie apstākļi, proti, Sabiedrība daļēji atzīst pārkāpuma izdarīšanu, novērsusi daļu no tiem, sadarbojas ar Iestādi un veic pasākumus pārkāpuma novēršanai;
- ir konstatēti atbildību pastiprinošie apstākļi, proti, prettiesiskā rīcība turpināta neraugoties uz pilnvaroto personu prasību to izbeigt.

Ņemot vērā Latvijas APK noteikto administratīvā soda piemērošanas mērķi, Iestādes ieskatā uzliktais naudas sods 700 *euro* apmērā ir atzīstams par samērīgu un atbilstošu izdarītajam pārkāpumam.

Vienīgais veids kā var panākt mērķi - atturēt Sabiedrību no līdzīgām darbībām nākotnē, ir piemērot atbildību tādā apmērā kādu pieļauj konkrētā sankcija un kāds tas piemērots ar Soda lēmumu.

[5] Nepiekrītot Iestādes lēmumam, sūdzību par to iesniedza Sabiedrība, lūdzot to atcelt un izbeigt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā.

[5.1] Papildus sūdzībai par Soda lēmumu minētajam, norādīts, ka Sabiedrība piekrīt Iestādes norādītajam par pienākumu apsaimniekot kopējo zemes platību, uz kuras atrodas ne tikai Sabiedrībai piederošie elingi, bet arī biedru privatizētie un lietošanā nodotie elingi. Tomēr /pers. A/nav Sabiedrības biedrs, līdz ar to no viņa nav ieturama samaksa par teritorijas sakopšanu un uzturēšanu. Sabiedrība ir mutiski un rakstiski lūgusi /pers. D/ novērst piesārņošanu, taču reakcija nav sekojusi.

[5.2] Strīds ir par teritoriju, kas atrodas aiz pirmā korpusa, jo tieši tur konstatēts piesārņojums. Konstatētās pozīcijas apliecina priekšmetu attiecināmību uz /pers. D/ veikto saimniecisko darbību. Lai gan Iestādes lēmumā atzīts, ka /pers. D/ ir patiesais piesārņotājs, tas netika ņemts vērā, norādot par nepieciešamību Sabiedrībai veikt darbības pārkāpuma novēršanai. Tā nav tiesīga aiztikt svešu īpašumu, kas vairākkārtīgi tika norādīts.

Tāpat nav saprotama norāde Iestādes lēmumā, ka Sabiedrība netiek saukta pie atbildības par nelegālās ēkas nenojaukšanu, tomēr par šo faktu tiek saņemti naudas sodi.

[5.3] Sabiedrība vienojās ar uzņēmumu par atkritumu savākšanu, taču nolīgtajiem strādniekiem /pers. D/ aizliedza aiztikt mantas, norādot, ka tās pieder viņam. Kad strādnieki norādīto ignorēja, tika izsaukta policija, kā rezultātā Sabiedrība tika aicināta uz policiju paskaidrojumu sniegšanai par prettiesisku mantu aiztikšanu.

Sabiedrība lūdz tiesu izprasīt no policijas lietas materiālus sakarā ar minēto gadījumu, kas apliecinātu, ka /pers. D/ atzīst teritorijā esošo mantu piederību sev, kā arī to, ka aizliedz tās Sabiedrībai aizvākt.

[5.4] Iestāde nenorādīja, ka nepieciešams iesniegt pierādījumus par to, kā situācija tiek risināta, kā arī par Sabiedrības finansiālo stāvokli.

Sabiedrības ieskatā sods nepilda savu funkciju, bet rada situāciju, ka citas personas dēļ jācieš zaudējumi.

[5.5] Sabiedrība papildus norāda, ka caur tiesvedības procesu tika panākts, ka /pers. D/ atbrīvo teritoriju no automašīnu virsbūvēm un rezerves daļām aiz pirmā korpusa sienas, kas papildus apstiprina, ka tieši /pers. D/ ir atbildīgs par piesārņojumu aiz pirmā korpusa. Ir nepamatoti sodīt Sabiedrību, ja Iestāde apzinās, ka tieši /pers. D/ ir piesārņojuma radītājs.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos materiālus, tiesa atzīst, ka Valsts vides dienesta 2020. gada 10. janvāra lēmums Nr. 7.2/53 atceļams un administratīvā pārkāpuma lietvedība izbeidzama.

[6.1] Latvijas APK 289.^{12} panta pirmā daļa noteic, ka rajona (pilsētas) tiesa neatkarīgi no sūdzības iesniedzēja motīviem ar lēmumu atceļ iestādes lēmumu un nosūta lietu jaunai izskatīšanai iestādei pēc piekritības šādos gadījumos:

1) lietu izskatījusi iestāde, kurai nebija tiesību attiecīgo administratīvā pārkāpuma lietu izskatīt;
2) lietas izskatīšanā pārkāptas tiesību normas, kas prasa paziņot administratīvā pārkāpuma lietas dalībniekiem par lietas izskatīšanas vietu un laiku;
3) izskatot lietu, pārkāptas tiesību normas par lietvedības valodu;
4) lēmums nosaka to personu tiesības un pienākumus, kuras nav administratīvā pārkāpuma lietas dalībnieki;
5) lietā nav pilna lēmuma.

Tiesa nekonstatē Latvijas APK 289.^{12} pantā paredzētos gadījumus, kas būtu pamats neatkarīgi no sūdzības iesniedzēja motīviem atcelt iestādes lēmumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai iestādei.

[6.2] Latvijas APK 286. panta otrā daļa noteic, ka augstāka iestāde, izskatot sūdzību vai protestu par lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā, pārbauda pieņemtā lēmuma likumību un pamatotību.

Latvijas APK 289.^{6} panta devītās daļas 2. un 3. punkts paredz, ka tiesa, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, izlemj vai persona, kuru sauc pie administratīvās atbildības, ir vainīga šā administratīvā pārkāpuma izdarīšanā un vai persona ir sodāma par šo administratīvo pārkāpumu.

[7] No lietas faktiskajiem apstākļiem izriet, ka 2018. gada 27. aprīlī, pamatojoties uz Iestādē saņemto sūdzību, ka Sabiedrības teritorijā atrodas atkritumi, Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes Piesārņojuma kontroles daļas vecākā inspektore – valsts vides inspektore Valsts amatpersona un vecākais inspektors – valsts vides inspektors Valsts amatpersona veica pārbaudi /adrese/. Pamatojoties uz minēto, tika sastādīts Ziņojums par pārbaudes rezultātiem Nr. 687-004/2018 (turpmāk arī – Ziņojums Nr. 1).

[7.1] Apsekojot teritoriju nekustamajā īpašumā ar kadastra Nr. /numurs B/, konstatēts, ka pretī garāžām Nr. 68., 69. un 70. ir izbērti aptuveni 10 kubikmetri drupināta asfalta ar smilti, otrā pusē ēkai atrodas būvniecības atkritumi un dažādas automašīnu detaļas, sagrieztas riepas, kas samestas kaudzē.

[7.2] Teritorijā aiz garāžām (/adrese/) novietotas trīs vieglās automašīnas un izmētātas to detaļas, viena smagās automašīnas piekabe, netālu uz zemes novietoti četri ledusskapji.

[7.3] Pretī garāžām Nr. 370., 371., 372., 373., 374., 375. un 376. ir novietoti atkritumu konteineri, uz zemes novietotas nolietotas mēbeles, dēļi, krāsu spaiņi, mucas un izlietotu motoreļļu plastmasas kannas.

[7.4] Daugavas krastā tuvu pie ūdens ir izbērti būvgruži un izvietotas betonu plāksnes.

[7.5] Zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu Nr. /numurs D/blakus ēkai novietoti konteineri ar Clean R kompānijas uzlīmēm, tajos sajukti dažāda atkrituma veidi, uz zemes blakus atrodas izlietotas automašīnu eļļu pudeles, riepas, automašīnu stikli, vecas mēbeles un televizora kineskops.

[7.6] Aprakstītais fiksēts fotoattēlos.

[7.7] Iestādes amatpersonas secinājušas, ka Sabiedrības /adrese/teritorijā prettiesiski atrodas atkritumi, kas netiek apsaimniekoti atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likuma 15. panta ceturtās daļas un 19. panta pirmās un otrās daļas prasībām.

[7.8] Ziņojums Nr. 1 Sabiedrībai nosūtīts 2018. gada 10. maijā, lūdzot sniegt viedokli un argumentus par turpmāko atkritumu apsaimniekošanu un teritorijas sakopšanu.

[7.9] 2019. gada 8. maijā Iestādē saņemta Sabiedrības atbilde, kurā norādīts, ka piesārņojumu radījis tieši pirmā korpusa elingu Nr. 1.-5. un 8.-9. īpašnieks, kurš elingos veic saimniecisko darbību, proti, ir ierīkots autoserviss un „šrots". Sabiedrība norāda, ka pēc biedru sapulces, kurā tika risināts jautājums par teritorijas sakopšanu, tā apņemas līdz 2019. gada 1. jūlijam veikt teritorijas sakopšanu un iesniegt atskaiti par veiktajām darbībām.

[8] 2019. gada 26. septembrī, veicot uzraudzības pārbaudi, Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes Piesārņojuma kontroles daļas vecākā inspektore – valsts vides inspektore Valsts amatpersona veica pārbaudi /adrese/. Pamatojoties uz minēto, tika sastādīts Ziņojums par pārbaudes rezultātiem Nr. 687-085/2019 (turpmāk arī – Ziņojums Nr. 2).

[8.1] Ziņojumā norādīts, ka tiek veikta atkārtota pārbaude, jo Sabiedrība neiesniedza apliecinošus dokumentus par teritorijas sakārtošanu, kā tas noteikts Iestādes lēmumā Nr. 687-056/2018.

[8.2] Apsekojot teritoriju nekustamajā īpašumā ar kadastra Nr. /numurs B/, konstatēts, ka uzsākta atkritumu savākšana un izvešana, bet teritorija nav līdz galam sakopta. Aiz ēkām (/adrese/) atrodas būvniecības atkritumi un sadzīves atkritumi, dažādas automašīnu detaļas, proti, izmestas, sagrieztas riepas, kas samestas kaudzē. Kā arī ēka, kas atrodas Daugavas krastā nav nojaukta.

[8.3] Amatpersona secina, ka Sabiedrības teritorijā prettiesiski atrodas atkritumi (nolietoti transportlīdzekļi un to detaļas, riepas un būvniecības atkritumi), kas netiek apsaimniekoti atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likuma 15. panta ceturtajai daļai. Teritorija nav pilnībā sakopta, nav izpildīts lēmums par veicamajām rīcībām Nr. 687-056/2019.

Saskaņā ar Latvijas APK 238.[1] panta pirmo daļu uzsākta administratīvā lietvedība.

[9] 2019. gada 15. oktobrī plkst. 11.30 Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes Kontroles daļas Piesārņojuma kontroles sektora vecākais inspektors sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu AE Nr. 022485, par to, ka 2019. gada 20. septembrī plkst. 12.00 elingu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības „NEPTUNS" nekustamā īpašumā ar kadastra Nr. /kadastra numurs/tiek uzglabāti nolietoti transporta līdzekļi un to detaļas, kā arī sagrieztas automašīnu riepas, kas samestas kaudzē kopā ar būvniecības atkritumiem. Šāda atkritumu apsaimniekošana nav pieļaujama.

Tādējādi Sabiedrība pārkāpusi Atkritumu apsaimniekošanas likuma 4. panta otro daļu, atbildība par to paredzēta Latvijas APK 58. pantā.

[9.1] Latvijas APK 272. pants noteic, ka institūcijai (amatpersonai), izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, jānoskaidro, vai ir izdarīts administratīvais pārkāpums, vai attiecīgā persona ir vainīga tā izdarīšanā, vai šo personu var saukt pie administratīvās atbildības, vai ir atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi, vai ir nodarīts mantisks zaudējums, kā arī jānoskaidro citi apstākļi, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā.

Savukārt Latvijas APK 248. panta pirmā daļa noteic, ka protokolā par administratīvo pārkāpumu norāda protokola sastādīšanas laiku un vietu, protokola sastādītāja vārdu, uzvārdu, institūciju, kuru viņš pārstāv, amatu; ziņas par pārkāpēja personu; administratīvā pārkāpuma izdarīšanas vietu, laiku, pārkāpuma būtību, normatīvo aktu un normu, kas paredz atbildību par šo pārkāpumu; citas ziņas, kas nepieciešamas lietas izlemšanai. [..]

Atbilstoši Latvijas APK 9. panta pirmajai daļai par administratīvo pārkāpumu atzīstama prettiesiska, vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība, kura apdraud valsts vai sabiedrisko kārtību, īpašumu, pilsoņu tiesības un brīvības vai noteikto pārvaldes kārtību un par kuru likumā paredzēta administratīvā atbildība.

Latvijas APK 243. panta pirmā daļa paredz, ka pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir jebkuras šajā kodeksā paredzētajā kārtībā iegūtas un noteiktā procesuālajā formā nostiprinātas ziņas par faktiem, kurus administratīvā pārkāpuma lietvedībā iesaistītās personas savas kompetences ietvaros izmanto, lai pierādītu administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību un noskaidrotu citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā. Turklāt minētā panta ceturtā daļa noteic, ja vien administratīvā pārkāpuma lietvedībā netiek pierādīts pretējais, bez papildu procesuālo darbību veikšanas par pierādījumu uzskatāmas ziņas par faktiem, kuras administratīvā pārkāpuma konstatēšanas brīdī administratīvā pārkāpuma protokolā fiksējusi amatpersona.

Turklāt Latvijas APK 244. pants paredz, ka institūcija (amatpersona) pierādījumus novērtē pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izpētītiem visiem lietas apstākļiem to kopumā, pēc likuma un tiesiskās apziņas.

Administratīvā pārkāpuma protokols ir dokuments, kurā kompetenta amatpersona rakstveidā fiksē kādas personas prettiesiskas darbības, par kurām paredzēta administratīvā atbildība. Šis dokuments kā sākotnēja apsūdzība ir pamats turpmākai lietvedībai administratīvā pārkāpuma lietā. Līdz ar to, no vienas puses, institūcija, kuras kompetencē ir pieņemt lēmumu lietā, izvērtē, vai persona par protokolā fiksētajām darbībām ir saucama pie administratīvās atbildības. Savukārt, no otras puses, personai, par kuras darbībām protokols sastādīts, ir iespēja pienācīgi īstenot procesuālās garantijas savai aizstāvībai sakarā ar protokolā norādīto pārkāpumu (piemēram, sagatavot savus argumentus, iesniegt pierādījumus). Līdz ar to lēmums administratīvā pārkāpuma lietā būtu jāpieņem par tiem faktiem, kas norādīti protokolā – jaunu faktu norādīšana lēmumā varētu pārkāpt personas procesuālās tiesības (sk. *plašāk Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007. gada 25. aprīļa spriedumu lietā Nr. SKA-157/2007*).

Tiesa atzīst, ka administratīvās atbildības pamats ir administratīvā pārkāpuma sastāvs, kas jākonstatē personas nodarījumā. Tātad, pārkāpums var tikt uzskatīts par administratīvo pārkāpumu, ja konstatē konkrētu objektīvo un subjektīvo pazīmju kopumu. Objekts ir tas, pret ko ir vērsts administratīvais pārkāpums, objektīvā puse raksturo kā izdarīts administratīvais pārkāpums, subjekts ir persona, kas izdarījusi administratīvo pārkāpumu, subjektīvā puse ir vainojama darbība (sk. *plašāk Augstākās tiesas 2006. gada 22. decembra spriedumu lietā Nr. SKA-571/2006, 2008. gada 26. maija spriedumu lietā Nr. 252/2008*).

No minētā secināms, ka administratīvā pārkāpuma protokols ir dokuments, kurā kompetenta amatpersona rakstveidā fiksē kādas personas prettiesiskas darbības. Faktiski šī amatpersona atzīst, ka ar protokolā konstatētajām darbībām persona ir izdarījusi pārkāpumu, par kuru paredzēta administratīvā atbildība. Šis dokuments, kā sākotnēja apsūdzība, ir pamats turpmākai lietvedībai administratīvā pārkāpuma lietā.

Judikatūrā ir nostiprinājusies atziņa par to, ka administratīvā pārkāpuma protokolam ir divējāda daba. Pirmkārt, tas ir dokuments, kurā tiek fiksētas procesuālās darbības, norādītas lietas izlemšanai nepieciešamās ziņas saskaņā ar Latvijas APK 246. un 248. pantu, kā arī ar protokolu tiek uzsākta lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā. Otrkārt, protokols atbilstoši Latvijas APK 243. pantam ir vērtējams arī kā pierādīšanas līdzeklis, kas ietver ziņas par faktiem, kas apliecina pārkāpuma esamību. Tātad administratīvā pārkāpuma protokols ir galvenais dokuments, kurā fiksē ziņas par izdarīto pārkāpumu un kuram ir pierādījuma nozīme lietā.

Latvijas APK 7. panta pirmā un otrā daļa noteic, ka nevienam nevar piemērot ietekmēšanas līdzekli par administratīvo pārkāpumu citādi kā uz likuma pamata un likumā noteiktajā kārtībā. Lietvedība par administratīvajiem pārkāpumiem veicama, stingri ievērojot likumību.

[9.2] Vērtējot Soda lēmumā norādīto, kas atstāts spēkā ar Iestādes lēmumu, tiesa konstatē, ka Soda lēmumā Iestādes amatpersona bija plašāk analizējusi pieļauto pārkāpumu vides aizsardzības jomā, atsaucoties uz Atkritumu apsaimniekošanas likuma 1. panta 12. punktu, 15. panta pirmo un ceturto daļu, Vides aizsardzības likuma 3. panta pirmo daļu, konstatējot Atkritumu apsaimniekošanas likuma 4. panta otrās daļas 4. punkta pārkāpumu (Protokolā norādīta panta daļa bez attiecīga punkta), kas bija pamats saukt Sabiedrību pie atbildības saskaņā ar Latvijas APK 58. panta noteikumiem.

[9.3] Latvijas APK 58. panta norma ir blanketa tiesību norma, kuras saturs atklājams, izmantojot citas tiesību normas, šajā gadījumā ar atkritumu apsaimniekošanas tiesisko regulējumu.

Administratīvā pārkāpuma lietas pēc savas būtības un soda rakstura atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām ir vērtējamas kā „mazās krimināllietas" (sk. *Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2009. gada 10. februāra spriedumu lietā Sergey Zolotukhin v. Russia* ; sk. arī *Satversmes tiesas 2002. gada 20. jūnija sprieduma lietā Nr. 2001-17-0106, 6.1. apakšpunktu*).

Savukārt saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1995. gada 23. oktobra spriedumu lietā „Pfarmeier v. Austria" (pieteikuma Nr. 16841/90) administratīvo pārkāpumu lietās privātpersonai ir tiesības uz tādām pašām procesuālajām garantijām lietas izskatīšanā kā kriminālprocesā, jo administratīvajam sodam ir krimināltiesisks raksturs. Eiropas Cilvēktiesību tiesas ieskatā, izskatot tādas lietas, jāņem vērā krimināprocesam pietuvināts standarts.

Arī judikatūrā ir nostiprināta atziņa, ka administratīvā pārkāpuma lieta, ievērojot pārkāpuma raksturu un sankcijas atbilstību kriminālsfērai, ir pielīdzināma krimināllietai, līdz ar to, izlemjot jautājumu par pie administratīvās atbildības saucamās personas vainu, jāievēro nevainīguma prezumpcija - nevienu nevar atzīt par vainīgu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā un sodīt, kamēr viņa vaina nav pierādīta likumā noteiktajā kārtībā, kā arī visas šaubas par vainu, kuras nav iespējams novērst, jāvērtē par labu indivīdam.

Blanketa norma pati par sevi nav uzskatāma par neskaidru tikai tāpēc, ka ietver sevī norādi uz citos normatīvos aktos iekļautajām tiesību normām (priekšrakstiem). Blanketu normu iekļaušana Krimināllikumā ir vispārpieņemta prakse un tiek uzskatīta par specifisku līdzekli krimināltiesisko priekšrakstu formulēšanai. Tas dod iespēju sasaistīt krimināltiesības ar citām tiesību nozarēm, paredzot krimināatbildību par attiecīgās tiesību nozares priekšrakstu pārkāpumiem, kas uzskatāmi par sabiedriski bīstamiem nodarījumiem, tas ir, krimināsodāmiem nodarījumiem. Gadījumos, kad nav iespējams krimināltiesību normās iekļaut visas iespējamās darbības vai bezdarbības izpausmes, tiek veidotas blanketas normas (sk. plašāk *Satversmes tiesas 2008. gada 16. decembra sprieduma lietā Nr. 2008-09-0106 7.2. punktu*).

No minētā izriet, ka, lai izpildītos Latvijas APK 9. panta noteikumi, nepieciešams konstatēt, vai Sabiedrības pārkāpumā ir saskatāmas visas Latvijas APK 58. panta sastāvā paredzētās pārkāpuma pazīmes.

[10] Vērtējot Ziņojumos Nr. 1 un Nr. 2 un Protokolā norādīto kopsakarā, tiesa secina, ka Protokols Sabiedrībai ir sastādīts tieši par /adrese/, novietotajiem nolietotajiem transporta līdzekļiem un to detaļām, kā arī sagrieztām automašīnu riepām, kas samestas kaudzē kopā ar būvniecības atkritumiem.

[10.1] Atkritumu apsaimniekošanas likuma 4. panta otrā daļa noteic, ka atkritumu apsaimniekošana nedrīkst negatīvi ietekmēt vidi, tai skaitā:

1) radīt apdraudējumu ūdeņiem, gaisam, augsnei, kā arī augiem un dzīvniekiem;

2) radīt traucējošus trokšņus vai smakas;

3) nelabvēlīgi ietekmēt ainavas un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas;

4) piesārņot un piegružot vidi.

[10.2] Sabiedrība sūdzībā norādīja, ka ir veikusi atkritumu savākšanu atbilstoši savām iespējām, norādot savus apsvērumus attiecībā uz neiespējamību pilnībā novērst konstatētos atkritumus, kurus tā neesot radījusi. Turklāt Protokolā norādītos atkritumus ir radījis /pers. D/, kuram pieder garāžas Nr. 1.-5. un Nr. 8.-9. Mēģinot izvest personas radītos atkritumus, tika iesaistīta policija, jo /pers. D/ iebilda par viņa īpašumā esošu lietu prettiesisku aiztikšanu. Zinot, kas ir patiesais atkritumu radītājs, proti, /pers. D/, kā to arī atzīst Iestāde lēmumā, nav tiesiski pie atbildības saukt Sabiedrību, jo netiek panākts Latvijas APK 22. pantā noteiktais mērķis.

[10.3] Līdz ar to lietā izvērtējams vai Sabiedrība ir pārkāpusi Atkritumu apsaimniekošanas likuma 4. panta otro daļu, vai tā būtu atzīstama par blanketa normas sastāvu veidojušu normu, un vai par to Sabiedrību var saukt pie Latvijas APK 58. pantā paredzētās atbildības sakarā ar /adrese/izvietotajiem atkritumiem.

[11] No Valsts zemes dienesta datiem par īpašumu ar kadastra Nr. /kadastra numurs/(norādīts Protokolā) izriet, ka īpašums atrodas kopīpašumā vairākiem kopīpašniekiem, t. sk., Sabiedrībai un /pers. D/.

[11.1] No Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr. /numurs E/ar kadastra numuru /numurs B/, par adresi /adrese A/, iziriet, ka katrai garāžai ir atvērts savs nodalījums.

No Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr. /numurs F/ar kadastra numuru /numurs B/, par adresi /adrese A/ pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr. /numurs G/ar kadastra numuru /numurs B/, par adresi /adrese A/ un Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr. /numurs H/ar kadastra numuru /numurs B/, par adresi /adrese A/, izriet, ka garāžu Nr. 1., 2., 3., 4., 5. un 8. īpašnieks ir /pers. D/.

[11.2] No lietas materiāliem pievienotā /adrese A/ būves ar kadastra apzīmējumu /numurs I/boksu Nr. 1., 2., 3., 4. izvietojuma plāna un *Google Maps* publiski pieejamajiem datiem izriet, ka garāžas Nr. 1., 2. un daļēji Nr. 3. atrodas īpašumā ar adresi /adrese D/, bet garāža Nr. 3 daļēji un garāžas Nr. 4.-32. atrodas pēc adreses /adrese/.

[11.3] No minētā tiesa secina, ka lai gan teritorijas /adrese/, īpašnieks ir Sabiedrība, garāžu būves ar konkrētiem numuriem ir sadalītas konkrētiem īpašniekiem. Līdz ar to rodas situācija, ka faktiski teritoriju lieto vairākas personas neatkarīgi viena no otras, jo, kā norāda Sabiedrība, ne visi garāžu īpašnieki ir Sabiedrības biedri.

Tāpat tiesa secina, ka Protokolā norādītajā vietā /adrese/atrodas vairākas garāžas, kuras pieder /pers. D/, kā norāda Sabiedrība.

No Ziņojumos Nr. 1 un Nr. 2 norādītā izriet, ka Sabiedrība ir veikusi atkritumu savākšanu savā teritorijā, izņemot vietā, kas atrodas /adrese/, jo to liedza /pers. D/.

[12] Pamatojoties uz Sabiedrības lūgumu, atbildot uz tiesas 2020. gada 13. februāra pieprasījumu, 2020. gada 5. martā Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Zemgales iecirknis tiesā iesniedza materiāla Nr. 349 par atteikšanos uzsākt krimināprocesu no 2019. gada 4. februāra (ENŽ-9885) kopijas.

[12.1] Materiāliem pievienots /pers. D/ 2019. gada 19. decembra iesniegums par to, ka sakarā ar vienošanos ar Sabiedrību par teritorijas attīrīšanu, SIA „TOLMETS" darbinieki prettiesiski zog viņa mantas, kuras atrodas /adrese/. Lūdz uzsākt krimināllietu.

[12.2] No materiāliem pievienotā Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Zemgales iecirkņa Kārtības policijas nodaļas 2020. gada 5. februāra vēstules Nr. 20/10/14-69706 par iesnieguma izskatīšanas rezultātiem izriet, ka rezolūcijas viedā pieņemts lēmums atteikt uzsākt krimināprocesu, jo noskaidrots, ka iesniedzējs pats centīsies atrisināt radušos situāciju.

[12.3] No minētā tiesa secina, ka teritorijā /adrese/ /pers. D/ gan aiz savām, gan citu personu īpašumā esošajām garāžām ir izvietojis priekšmetus, kurus uzskata par savām mantām, bet Iestādes amatpersonas ir secinājušas, ka priekšmeti ir prettiesiski izvietoti atkritumi.

Tādējādi, kā tas atzīts arī Iestādes lēmumā, teritoriju piesārņo gan Sabiedrība, gan /pers. D/. Līdz ar to tiesa atzīst, ka Iestādes lēmumā nav izvērtēta konkrētā situācija un pamatots, kāpēc Iestāde uzskata, ka Sabiedrība ir piesārņojusi teritoriju /adrese/ attiecībā uz Protokolā norādītajiem priekšmetiem, nevis /pers. D/. Tiesa netieši konstatē, ka pamats Sabiedrības saukšanai pie administratīvās atbildības, ir Atkritumu apsaimniekošanas likuma 15. panta ceturtā daļa, kas paredz zemes īpašnieka (Sabiedrības) pienākumu nodot atkritumus atkritumu apsaimniekotājam (sk. Soda lēmuma 3. lpp). Lai gan Sabiedrība jau atbildē uz Ziņojumu Nr. 1 ir norādījusi, ka /adrese/patiesais piesārņotājs ir /pers. D/, Iestāde nav pamatojusi, kāpēc tā uzskata Sabiedrību par konkrēto atkritumu radītāju.

Tādējādi Iestādes lēmumā, atstājot spēkā Soda lēmumu, Iestāde atzina par pamatotu plašāku pieļautā pārkāpuma kvalifikāciju, atsaucoties uz Atkritumu apsaimniekošanas likuma 15. panta ceturto daļu. Tiesa atzīst, ka šāda rīcība nav pieļaujama, jo tā pārkāpj Sabiedrības tiesības uz aizstāvību, jo Sabiedrībai jāpastāv iespējai iebilst pret tās, iespējams, pieļauto pārkāpumu tādā tvērumā, kā ir norādīts Protokolā, nevis tiek konstatēts vēlāk. Izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, Iestādes (amatpersonas) pienākums to izskatīt tādā apmērā, kā tas norādīts administratīvā pārkāpuma protokolā (sk. sprieduma 9.1. punktu).

[12.4] Iestādes lēmumā vairākkārt norādīts, ka Sabiedrībai ar Iestādes lēmumu Nr. 687-056/2019 tika uzdots veikt atkritumu savākšanu un iesniegt Iestādei par to pierādījumus, ko Sabiedrība neizdarīja.

Tiesa uzskata atsaukšanos uz šo lēmumu par nepamatotu, jo tas nav ne pievienots lietas materiāliem, kā arī Sabiedrība netiek saukta pie administratīvās atbildības par šī lēmuma nepildīšanu. Ja Iestāde ir analizējusi kādu pierādījumu, atzīstot, ka tas ir attiecināms uz šīs lietas izskatīšanu, šādam pierādījumam jābūt lietas materiālos, jo atbilstoši Latvijas APK 243. panta otrās daļas noteikumiem iestādes pienākums ir pierādīt Sabiedrības vainu konstatētā pārkāpuma izdarīšanā, kas sevī ietver arī pārkāpuma izdarīšanas apliecinošo pierādījumu vērtēšanu. Tāpat nav saprotama Iestādes norāde uz atbildību mīkstinošu apstākli, proti, ka sabiedrība daļēji novērsusi pārkāpumu un sadarbojusies ar Iestādi, lai gan Iestādes lēmumā vairākkārt tiek norādīts, ka pierādījumi par pārkāpuma novēršanu nav iesniegti.

[12.5] Līdz ar minēto tiesa atzīst, ka Iestāde, piemērojot sodu, bija faktiski pārkvalificējusi izdarīto pārkāpumu, jo Atkritumu apsaimniekošanas likuma 4. panta noteikumi paredz atkritumu apsaimniekošanas veikšanas principus, nevis konkrētus pienākumus, kuri būtu jāievēro Atkritumu apsaimniekošanas likumā noteiktajiem subjektiem. Neapšaubāmi, ka Atkritumu apsaimniekošanas likuma 4. panta noteikumi skatāmi kopsakarā ar citiem minētā likuma pantiem, tajā skaitā 15. un 16. pantu, tomēr tas nenozīmē, ka administratīvā pārkāpuma protokolā pietiek norādīt, ka ir pārkāpti atkritumu apsaimniekošanas veikšanas principi, jo atsaukšanās uz principiem neveido administratīvā pārkāpuma sastāvu. Šādā veidā nevar tikt konstatēts pārkāpuma objekts un objektīvā puse.

Tādējādi tiesa atzīst, ka, ievērojot Latvijas APK 239. panta 1. punkta noteikumus, kas paredz, ka lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja nav bijis notikuma vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva, konstatējams patstāvīgs pamats administratīvā pārkāpuma lietvedības izbeigšanai.

[13] Tajā pašā laikā tiesa *obiter dictum* uzskata par nepieciešamu sniegt plašāku skaidrojumu par normas, saskaņā ar kuru faktiski Sabiedrība saukta pie administratīvās atbildības, tas ir Atkritumu apsaimniekošanas likuma 15. panta ceturtās daļas, piemērošanas apsvērumiem. Atbilstoši minētajai normai zemes īpašnieks, kura īpašumā tiek prettiesiski novietoti sadzīves, bīstamie un ražošanas atkritumi tam neparedzētā vietā, nodod tos atkritumu apsaimniekotājam, kurš ir saņēmis atļauju attiecīgo atkritumu apsaimniekošanai, sedz šo atkritumu apsaimniekošanas izmaksas un ir tiesīgs prasīt zaudējumu atlīdzību no šo atkritumu radītāja. Ja attiecīgo atkritumu radītājs ir noskaidrots, atkritumu apsaimniekošanas izmaksas sedz šis attiecīgo atkritumu radītājs.

[13.1] Senāts uzskata, ka, piemērojot Atkritumu apsaimniekošanas likuma 15. panta ceturto daļu atbilstoši minētajam principam, Valsts vides dienestam, ņemot vērā tā kompetenci izdot administratīvos aktus atkritumu apsaimniekošanas jomā, ar lēmumu par pienākumu nodot atkritumus apsaimniekotājam vispirms ir jāvēršas pret atkritumu radītāju, ja tas ir noskaidrots. Pret zemes īpašnieku iespējams vērsties, ja patiesais atkritumu radītājs nav noskaidrots.

Pretēja tiesību normu interpretācija ne vien traucētu efektīvi vērsties pret faktiskajiem vides aizsardzību regulējošo tiesību normu pārkāpējiem, bet arī radītu papildu administratīvo slogu tādiem zemes īpašniekiem, kuri godīgi un rūpīgi pilda savu pienākumu apsaimniekot īpašumu. Senāts turklāt norāda, ka Atkritumu apsaimniekošanas likuma 15. panta ceturtās daļas otrais teikums kļūtu bezjēdzīgs, ja šo normu interpretētu tā, ka zemes īpašniekam attiecības ar atkritumu radītāju ir jārisina tikai civiltiesiski, jo tās pirmais teikums jau paredz, ka īpašnieks ir tiesīgs prasīt zaudējumu atlīdzību.

Savukārt par to, ka Valsts vides dienestam ir pietiekama institucionālā kapacitāte šādu faktu noskaidrošanai un lēmuma pieņemšanai, liecina arī Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 231. pantā noteiktā Valsts vides dienesta kompetence izskatīt administratīvo pārkāpumu lietas un uzlikt administratīvos sodus vides aizsardzības jomā.

[..] Civillikuma 1036. pants noteic, ka īpašums dod īpašniekam vienam pašam pilnīgas varas tiesību par lietu, ciktāl šī tiesība nav pakļauta sevišķi noteiktiem aprobežojumiem, bet šā likuma 1039. pantā paredzēts, ka īpašnieks var aizliegt visiem citiem ietekmēt viņa lietu, kā arī to lietot vai izmantot. Savukārt Vides aizsardzības likuma 6. panta pirmajā punktā paredzēts, ka ikvienai privātpersonai ir tiesības prasīt, lai valsts iestādes un pašvaldības, amatpersonas vai privātpersonas izbeidz tādu darbību vai bezdarbību, kas pasliktina vides kvalitāti vai apdraud viņu likumiskās intereses vai īpašumu. Turklāt, ja netiek noskaidrots atkritumu radītājs, atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likuma 15. panta ceturtajai daļai pienākums nodot atkritumus apsaimniekotājam gulstas uz zemes īpašnieku, konkrēti, pieteicēju (sk. *Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 31. maija lēmumu lietā Nr. SKA-1161/2019*).

[13.2] Līdz ar minēto Iestādei bija pienākums izvērtēt faktisko subjektu, kurš būtu saucams pie administratīvās atbildības. Šajā lietā, pieņemot gan Soda lēmumu, gan izvērtējot tā tiesiskumu un pamatotību ar Iestādes lēmumu, pastāvēja pamats šo apsvērumu izvērtēt, kas netika izdarīts, un bija par pamatu nepamatota lēmuma pieņemšanai.

[14] Administratīvā soda mērķis noteikts Latvijas APK 22. pantā, kurš paredz, ka administratīvais sods ir atbildības līdzeklis un tiek piemērots, lai personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, audzinātu likumu ievērošanas un sadzīves noteikumu cienīšanas garā, kā arī lai tiklab tiesību pārkāpējs, kā citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus.

Tādējādi, ievērojot Latvijas APK 1. pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu lietvedības uzdevumus, lai personai piemērotu administratīvo sodu, šai personai, kuru sauc pie administratīvās atbildības, jāizdara tāds pārkāpums, par kuru atbildība paredzēta Latvijas APK.

[14.1] Tiesa atzīs, ka, lemjot par Sabiedrības saukšanu pie administratīvās atbildības, Iestādei bija jāpārliecinās, vai šajā gadījumā tieši Sabiedrība ir veikusi atbilstoši konstatētas sodāmas darbības un vai Sabiedrība ir tas subjekts, kurš par pārkāpumu būtu saucams pie atbildības.

Tādējādi, ievērojot to, ka tiesa konstatēja, ka sākotnējais atkritumu radītājs ir noskaidrots, proti, /pers. D/, kā arī to, ka Atkritumu apsaimniekošanas likuma 4. panta otra daļa neveido Latvijas APK 58. panta sastāva kvalificējošās pazīmes, administratīvā pārkāpuma lietvedība par Sabiedrības saukšanu pie administratīvās atbildības saskaņā ar Latvijas APK 58. panta noteikumiem izbeidzama.

[15] Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments, atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām, vairākkārt savos nolēmumos norādījis,

ka no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumus, bet tas nav jāsaprot kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu. Tiesai ir jāuzklausa argumenti, bet nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (sk. *Senāta 2010. gada 11. marta sprieduma lietā Nr. SKA-66/2010 14. punktu, 2012. gada 21. februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-186/2012 10. punktu, 2013. gada 1. jūlija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-584/2013 10. punktu*).

Ņemot vērā minēto, tiesa nevērtē parējos Sabiedrības sūdzībā norādītos argumentus, jo tiesa konstatējusi pietiekamu pamatu, lai atceltu Iestādes lēmumu un izbeigtu administratīvā pārkāpuma lietvedību lietā.

Rezolutīvā daļa

Ievērojot minēto un pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{12} panta otrās daļas 2. punktu, tiesa

nosprieda

atcelt Valsts vides dienesta 2020. gada 10. janvāra lēmumu Nr. 7.2/53 un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietvedību par elingu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības „NEPTUNS", reģistrācijas numurs 40103097208, saukšanu pie administratīvās atbildības saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 58. pantā.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijā 10 darba dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Tiesnesis Viktors Makucevičs